

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О. Б. Жильцов

_____ 2015 р.

ПРОГРАМА ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ

з дисципліни

ОСНОВНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ

Галузь знань – 0202 «Мистецтво»

Спеціальність – 7.02020401 «Музичне мистецтво»

Освітньо-кваліфікаційний рівень – «спеціаліст»

Форма навчання – денна

Інститут мистецтв

2014 – 2015 навчальний рік

Програма державного екзамену з дисципліни «Основний музичний інструмент» для студентів галузі знань 0202 «Мистецтво» спеціальності 7.02020401 «Музичне мистецтво» освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» денної форми навчання.

Розробник: **Пляченко Тетяна Миколаївна**, доктор педагогічних наук, професор кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв
Протокол від 25 грудня 2014 року № 5.

Завідувач кафедри
інструментально-виконавської майстерності

 Т. М. Пляченко

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма державного екзамену з основного музичного інструменту є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено на основі освітньо-професійної програми підготовки спеціалістів відповідно до навчального плану галузі знань 0202 «Мистецтво» спеціальності 7.02020401 «Музичне мистецтво» денної форм навчання.

Програму складено з урахуванням змісту нормативної дисципліни «Основний музичний інструмент». У програмі державного екзамену з основного музичного інструменту визначено:

- вимоги до рівня інструментально-виконавської підготовки студента відповідно до освітньо-професійної програми ОКР «Спеціаліст»;
- вимоги щодо змісту екзаменаційної програми студента (кількості інструментальних творів, їх форми, жанру, рівня складності тощо);
- критерії оцінювання рівня навчальних досягнень студента з дисципліни «Основний музичний інструмент».

Мета державного екзамену – виявити рівень інструментально-виконавської *компетентності* студента ОКР «спеціаліст» та готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до інструментально-виконавської діяльності в середніх загальноосвітніх навчальних закладах.

Завдання державного екзамену – виявити у студента:

- знання різного за формою, жанром і стилями інструментального репертуару;
- рівень сформованості набутих за час навчання інструментально-виконавських умінь;
- здатність до виконавської інтерпретації музичних творів;
- сформованість навичок ілюстрування інструментальних творів шкільної програми з музичного мистецтва;
- рівень сценічно-виконавської культури.

Державний екзамен з основного музичного інструменту передбачає публічне виконання студентом екзаменаційної програми на музичному інструменті (фортепіано, баян, акордеон, скрипка, бандура, гітара, духові інструменти) відповідно до встановлених вимог.

II. ПРОГРАМА ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ

з основного музичного інструменту

На державному екзамені з основного музичного інструменту студент має продемонструвати володіння навичками гри на музичному інструменті. Програма державного екзамену складається з творів, різних за змістом,

стилями, жанрами та формою, виконання якої дає змогу визначити рівень сформованості інструментально-виконавських умінь студента та рівень розвитку його сценічної культури.

Державна екзаменаційна програма студента містить:

- 1 поліфонічний твір (три- або чотириголосний);
- 1 твір великої форми (соната, класичні варіації, рондо, окремі частини інструментальних концертів);
- 1 інструментальну п'єсу;
- 1 твір шкільного репертуару зі слухання музики.

Поліфонічний твір може бути представлений за стилями: класичної епохи «бахівського» періоду, вітчизняних і зарубіжних композиторів XIX – XXI ст.; за формою – прелюдії і фуги, клавирні, органні та хоральні твори поліфонічного складу, оригінальні транскрипції, партити. У процесі виконання поліфонічного твору студент має продемонструвати достовірність стилістики, поліаспектність поліфонічного мислення, концепцію розвитку поліфонічної фактури у взаємодії з виконавськими прийомами, володіння різними видами поліфонічної техніки.

Твір великої форми може бути представлений класичними варіаціями, рондо, сонатою або інструментальним концертом (1ч., або 2, 3 ч.). У процесі виконання твору великої форми студент має продемонструвати наскрізний розвиток музичної думки, володіння драматургією музичного образу, конструктивно «вибудовувати» музичну форму, володіння темпо-метро-ритмічною, темброво-динамічною та артикуляційною сферами відповідно до стилю музичного твору.

П'єси можуть бути представленими як у формі мініатюр, так і в формі оригінальних концертних творів вітчизняних і зарубіжних композиторів XVII – XXI ст. Виконуючи музичні твори різні за стилем, змістом і жанром, студент має продемонструвати здатність до виконавської інтерпретації п'єс кантиленного й віртуозного характеру, техніку гри на інструменті (метро-ритмічну чіткість, штрихову техніку, доцільність аплікатурних прийомів), різні засоби музично-художньої виразності (фразування, динаміка, педалізація, агогіка), уміння реалізувати виконавські задуми засобом дотримання авторських вимог.

Твір шкільного репертуару має професійно-педагогічне спрямування і дає можливість виявити знання студентом педагогічного репертуару, необхідного для проведення такого розділу уроку музичного мистецтва, як «Слухання (сприймання) музики». У процесі виконання твору шкільного репертуару студент має продемонструвати необхідні для роботи в загальноосвітній школі інструментально-виконавські уміння й навички.

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ НА ДЕРЖАВНОМУ ЕКЗАМЕНІ З ОСНОВНОГО МУЗИЧНОГО ІНСТРУМЕНТУ

Кількість балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Критерії
90 – 100	«Відмінно»	A	Оцінка «відмінно» ставиться за вільне володіння музичним інструментом у процесі публічного виступу при текстуально-правильному, стилістично-достовірному, технічно-завершеному, емоційному, артистичному виконанні програми відповідної складності
82 – 89	«Добре»	B	Оцінка «добре» ставиться при текстуально-правильному, стилістично-достовірному, емоційному виконанні програми відповідної складності з незначними технічними помилками.
75 – 81	«Добре»	C	Оцінка «добре» ставиться за загальне вірне виконання навчальної програми з певною кількістю незначних помилок.
69 – 74	«Задовільно»	D	Оцінка «задовільно» ставиться при відносно стилістично-достовірному виконанні програми достатньої складності з невеликими текстовими недоліками та суттєвими технічними огріхами.
60 – 68	«Задовільно»	E	Оцінка «задовільно» ставиться за виконання нескладних творів (згідно програми) з допущенням текстових помилок і технічних огріхів та відсутності емоційної виразності й артистичності.
35 – 59	«Незадовільно»	FX	Оцінка «незадовільно» ставиться за низький рівень виконання програми, який не задовольняє мінімальних програмових вимог.

IV. ОРІЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАР

для виконання на державному екзамені з основного музичного інструменту

Поліфонічні твори

1. Бах І. ДТК Прелюдії і фуги 1,2том, Англійські сюїти, Партити.
2. Гендель І. Сюїти №2,5.
3. Мясковський М. Фуга фа дієз мінор тв.. 78
4. Подгайц Е. Поліфонічні етюд.
5. Раков М. Класична сюїта.
6. Скорик М. Прелюдії та фуги.
7. Танєєв С. Хоральні варіації.
8. Хачатурян А. Речитатив та фуга соль мінор.
9. Чайковський П. Прелюдія та фуга Соль мажор.
10. Шостакович Д. Прелюдії та фуги.

Велика форма

1. Бах І. Італійський концерт.
2. Бетховен Л. Сонати, Концерти №1,2.
3. Гайдн Й. Сонати. Анданте з варіаціями фа мінор.
4. Гріг Е. Соната мі мінор. Концерт ля мінор.
5. Кабалевський Д. Соната №3.
6. Марчелло Б. Концерт ре мінор.
7. Моцарт В. Сонати. Концерт ре мінор, Мі мажор.
8. Равель М. Сонатина.
9. Рахманінов С. Концерт №1.
10. Ревуцький Л. Соната №1 Ре мажор.
11. Сен-Санс К. Концерт.
12. Скорульський М. Соната тв..9.
13. Шамо І. Соната сі мінор.
14. Шуберт Сонати.
15. Шуман Р. Концерт ля мінор. Варіації на тему Клари Вік.
16. Чайковський П. Соната №1.

П'єси

1. Богданов Б. Українська сюїта.
2. Дворжак М. Джазові етюд.
3. Дебюссі К. Прелюдії. Бергамаська сюїта. Дуже повільний вальс.
4. Дичко Л. Писанка. Пастораль. Весняна гра.
5. Гершвін Д. Прелюдії.
6. Карабиць І. Прелюдії.
7. Коломієць А. Танцювальна сюїта.
8. Косенко В. 11 етюдів у формі старовинних танців.
9. Лисенко Рапсодія №2. Думка-шумка.

- 10.Лятошинський Б. Шевченківська сюїта. Прелюдії.
- 11.Прокоф'єв С. Сарказми тв.17.
- 12.Рахманінов С. Прелюдії. Етюд-картини. Музичні моменти.
- 13.Ревуцький Л. Прелюдії.
- 14.Сасько Г. Фантазія. Відгомін століття.
- 15.Скрябін О. Прелюдії.
- 16.Степаненко М. Образи.
- 17.Шамо І. Українська сюїта. Прелюдії. Картинки російських живописців.
- 18.Шопен Ф. Ноктюрни. Вальси. Етюди. Вальси.
- 19.Штогаренко А. Етюд-картини. Образи. Поєми.
- 20.Шуберт Ф. Музичні моменти.
- 21.Якушенко І. Джазовий альбом.

Твори шкільного репертуару

1. Брамс Й. Угорський танок.
2. Гайдн Й. Симфонія Мі бемоль мажор (фрагмент).
3. Глієр Р. Колискова.
4. Глінка М. Марш Чорномора з опери «Руслан і Людмила».
5. Гріг Е. Сюїта «Пер Гюнт».
6. Гулак-Артемівський С. Танок з опери «Запорожець за Дунаєм».
7. Гуно Ж. Марш та вальс з опери «Фауст».
8. Задерацький В. Цикл «Зошит мініатюр».
9. Колодуб Ж. Прелюдії-картини, опера-казка «Снігова королева» (фрагменти)
10. КолодубЛ. Альбом для дітей.
11. Косенко В. Альбом дитячих п'єс.
12. Лисенко В. Уривки з дитячих опер «Пан Коцький», «Зима і весна». Увертюра до опери «Тарас Бульба».
13. Лядов О. Музична табакерка.
14. Прокоф'єв С. Вальс з балету «Попелюшка». Симфонічна казка «Петя і вовк».
15. Сен-Санс К. Карнавал тварин.
16. Хачатурян А.Гопак і колискова з балету «Гаяне»
17. Чайковський П. Фрагменти з балету «Лебедине озеро». Фінал концерту №1 для фортепіано з оркестром. Цикл «Пори року».
18. Шопен Ф. Полонези, прелюдії, мазурки (фрагменти).
19. Шуберт Ф. Вальси. Алегрето до мінор.
20. Щедрін Р. Балет «Горбоконики» (фрагменти).

V. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеев А.Д. Творчество музыканта-исполнителя / А.Д. Алексеев. – М. : Музыка, 1991. – 102 с.
2. Баренбойм Л.А. Музыкальная педагогика и исполнительство / Л.А. Баренбойм. – Л. : Музыка, 1974. – 287с.
3. Вопросы музыкального исполнительства и педагогики : сб. ст./ ред.-сост. А.В. Малиновская; Гос. Муз.-пед. Ин-т им. Гнесиных. – М. : Музыка, 1976. – Вып.24. – 287 с.
4. Вопросы скрипичного исполнительства и педагогики: сб. ст./ сост. С. Сапожников. – М. : Музыка, 1968. – 147 с.
5. Воробкевич Т.П. Методика викладання гри на фортепіано / Т.П. Воробкевич. – Львів : ЛДМА, 2001. – 144 с.
6. Гинзбург Л.С. О работе над музыкальным произведением / Л.С. Гинзбург. – [4-е изд., доп.]. – М. : Музыка, 1981. – 143с.
7. Горенко Л. Робота баяніста над музичним твором / Л. Горенко. – К. : Музична Україна, 1982. – 49 с.
8. Григорьев В.Ю. Музыкально-исполнительское искусство: проблемы стиля и интерпретации : сб. науч. тр. / В.Ю. Григорьев. – М. : МГК, 1989. – 158 с.
9. Давидов М.А. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста : навч. посіб. [для вузів] / М.А. Давидов. – К. : Музична Україна, 1997. – 240 с.
10. Мильштейн Я.И. Воспитание пианистического мастерства / Я.И. Мильштейн // Вопросы теории и истории исполнительства. – М. : Сов. Композитор, 1983. – 262 с.
11. Нейгауз Г.Г. Об искусстве фортепианной игры: записки педагога / Г.Г. Нейгауз. – [5-е изд.] – М. : Музыка, 1987. – 238 с.
12. Пляченко Т.М. Основи скрипкової педагогіки: навчальні матеріали [для студентів музично-педагогічного факультету] / Т.М. Пляченко. – Кіровоград : РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2001. – 44 с.